

1. DÜŞÜNME DERSİ

ÇOCUK VE YETİŞKİN HAKLARI

Sevgili Lale, sevgili Murat ve sevgili okuyucumuz, önce malzeme kutusundan çıkardığımız şu karikatüre bir göz atmanda yarar var:

Örnek: 1

Bu örnekle ilgili düşündürücü üç ödev hazırladık sizlere. Hangisini isterseniz onu yapabilirsiniz.

1. Aşağıda küçük renkli kartlara bir dizi soru hazırladık. Tıpkı bir bilmece çözer gibi bu sorulardan dilediğinizi yanıtlayabilirsiniz.

İşte kartlara yazdığımız sorular:

Bu adamlar kim?

Neden çocuğun kendileri gibi düşünmelerini istiyorlar?

Sence bu adamlar ne düşünüyorlar?

Aralarındaki düşünce ayrılığı ne olabilir?

Adamları dikkatle incelediğinde neler düşündüklerini çıkarabilir misin?

Ya çocuk ne düşünüyor?

Sen bu çocuğun yerinde olsaydın, böyle bir durumda aklından neler geçerdi?

2. Bu resimle ilgili küçük bir polisiye öykü yazabilirsin; ama sonu iyi bitmeli. Yaşam öylesine kötü olaylarla dolu ki, hiç olmazsa öykümüz iyi bitsin!

3. Sen bir dedektifsin ve bu adamların ne yaptıklarını, ne amaçladıklarını ortaya çıkarmak görevi sana verilmiş. Aman elini çabuk tut, yoksa çocuğun başı derde girebilir!

Polisiye öykü yazmak düşüncesi çocukların çok hoşuna gitti ama bunun için zamana gereksinimleri olduğunu, bunu ev ödevi olarak hazırlamayı istediklerini söylediler. Şimdi renkli kartlardaki sorulardan kimini yanıtlayacaklardı.

Çocuklar kartlara yanıtlarını yazdılar. Sonra bunları bir torbanın içine doldurduk. Lale piyango çeker gibi bir yanıt çekti. Çekilen yanıt, son sorununkiydi.

Lale: “Adamların bağırışmalarından kafam öyle bir karışmış olurdu ki hiçbir şey düşünemezdim.”

Murat: “Ben, ‘Şu büyükler de çekilmez doğrusu,’ diye düşünürdüm. Benim yüzümden kavga çıkarıyorlar; ama kimse benim ne düşündüğümü ya da hissettiğimi sormuyor. Onların umurunda bile değilim ben.”

Murat'ın görüşüne katılıyor musun?

Katılırsan nedenlerini açıklayabilir misin?

Bu çocuğun durumuna benzer bir duruma düştüğün oldu mu?

Bunu yazabilir miydin?

Örnek: 2

ÇOCUK HAKLARI

Beni ilgilendiren konularda benim de görüşlerim alınır.

Büyükler beni dinlerler. Düşüncemi öğrenmeye özen gösterirler.

Çok küçüksem, bir büyük benim adıma da konuşabilir.

Madde 12

Çocuk Hakları'nın 12. Maddesi'yle yukarıdaki karikatür arasında sence nasıl bir bağlantı var?

Şimdi bu maddeyi göz önünde tutarak karikatürdeki üç kişiyi iyice incele ve tiplerin el ve kol hareketlerini değiştirerek doğru davranışların neler olabileceğini bizlere açıklamaya ya da çizmeye çalış!

Lale: “Ben biliyorum, açıklayabilir miyim?”

Nazan: “Lale, konuğumuza da azıcık düşünmesi için fırsat vermemiz doğru olmaz mıydı?”

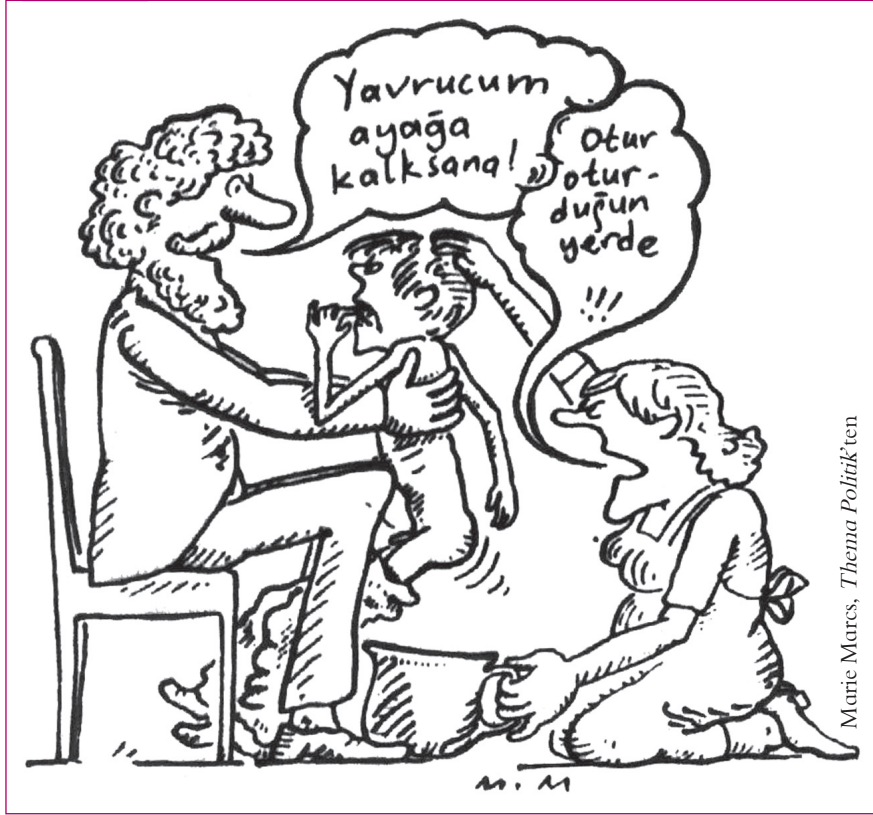
Lale ağzından laf kaçıracağı korkusuyla hemen eliyle ağzını kapadı.

Murat: “Baksanıza, ben de malzeme kutusunda bir şey buldum. Şuna baksanıza, yukarıdaki karikatüre ne kadar benziyor!”

Lale: “Bunu kitabımızda kullanmamız doğru olur mu?”

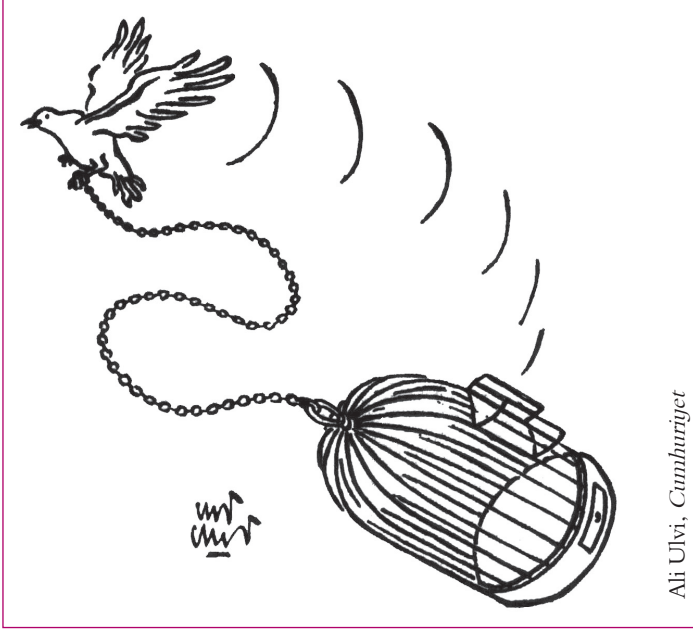
Murat: “Kullanalım, hem komik hem de düşündürücü!”

Örnek: 3

Nazan da malzeme kutusundan ilginç bir karikatür çıkardı: “Bir de bunu inceleyelim mi?”

Örnek: 4

Lale: “Kuş uçuyor gibi; ama aslında uçmuyor. Ayağındaki kafes bir süre sonra ağır gelip yere çakacak onu. Böylece gene kafesinin içine girip kalacak. Kuşu kurtarmalıyız; ama nasıl?”

Murat: “Uçmak bir çözüm değil, önce zinciri çözüp kafesten gerçekten kurtulmak gerekiyor.”

Sence bu karikatürde düşündürücü olan nedir?

Bu karikatürden yola çıkarak özgürlük ve tutsaklık üzerine düşündüklerini yazabilir misin? Sence özgürlüğü engelleyen hangileridir, insan ne zaman özgür olabilir?

Karikatür bir eleştiriyor; kime, neden?

Lale: “Uçmak... Dağların, tepelerin, vadilerin üzerinden uçmak güzel bir duygu olmalı ama kolay değil, önce bunu öğrenmek gerekiyor. Kafeste yaşayan bir kuş bunu belki de hiç öğrenemeyecektir, öyle değil mi?”

Nazan: “Ben de Lale gibi düşünüyorum. Önce kuşun kuş olmasına izin vermek gerekiyor. Ona yavaş yavaş uçuşmasını öğretmek gerekiyor. Ancak onu kafese kapadığımız anda bunu engelliyoruz.”

Zehra: “Ben de bu karikatürle doğrudan bağlantı kurabileceğimiz bir şiir örneği vermek istiyorum. Bakalım nasıl bulacaksınız?”

Örnek: 5

BENİM ŞARKIM

olmak istemiyorum
öyle olmamı istediğiniz gibi
siz olmak istemiyorum
öyle olmamı istediğiniz gibi
sizin gibi olmak istemiyorum
öyle olmamı istediğiniz gibi
sizin olduğunuz gibi olmak istemiyorum
öyle olmamı istediğiniz gibi
sizin olmak istediğiniz gibi olmak istemiyorum
öyle olmamı istediğiniz gibi
olmamı istediğiniz gibi değil
olmak istediğim gibi olmak istiyorum
olmamı istediğiniz gibi değil
olduğum gibi olmak istiyorum
olmamı istediğiniz gibi değil
kendim gibi olmak istiyorum
olmamı istediğiniz gibi değil
ben *ben* olmak istiyorum
olmamı istediğiniz gibi olmak istemiyorum
ben olmak istiyorum

Ernst Jandl
Çeviren: Emre Özdi

“Ben ben olmak istiyorum” ne demek, açıklayabilir miydin?

Benim ben olmam için büyüklerin nasıl davranmaları gerekiyor?

Kuşun kuş olması ile benim ben olmam arasında sence ne gibi bir benzerlik olabilir? Özgürce uçabilmek ile özgürce düşünmek ve düşündüklerini korkusuzca dile getirmek arasındaki bağlantıları çıkarabilir miydin?

Murat: “Bir şey söyleyeyim mi? Benim ben olmadığım zamanlar öyle çok ki! Örneğin büyüklerin gözüne girmek istediğimde, kendi düşündüğümden farklı davranabiliyorum. Bu doğru değil biliyorum; ama kimi kez buna zorlanıyorum.”

Zehra: “Yani kafesin dışına çıkamıyorsun. Peki bunun nedenleri üzerinde hiç düşündün mü?”

Murat: “Bilmem, belki de korkuyorum.”

Zehra: “Neden korkuyorsun?”

Murat: “Büyükleri kızdırmaktan, anlaşılmamaktan, alaya alınmaktan, ne bileyim bunun gibi bir sürü şeyden işte!”

Senin de Murat gibi korkuların var mı?

Bunlar neler?

Zehra: “Çocuklar, malzeme kutularına bir göz atar mısınız? Bakalım hangi karikatür ya da resim sizin duygularınızı dile getiriyor?”

Çocuklar bir süre ellerindeki malzemeyi inceledikten sonra Murat kendisi için seçtiği örneği ortaya koydu.

Örnek: 6

TÜRKÜM
DOĞRU YUM
ÇALIŞKANIM!

Ne yalan söyliyim...
Arada bir yalan
söylediğimi söylemek
istiyorum öğretmenim...

Çalışkanım ama arada bir
"Siz de biliyorsunuz ki
çalışmakla bi yere varılmıyor
bugünlerde" demek
istiyorum öğretmenim...

ÜLKÜÜM İLERİ
GİTMEK...

Arada bir,
"FAZLA İLERİ GİTMEYİN
ULAN" diyenlerin de nerelerde
olduğunu söylemek
istiyorum öğretmenim...

VARLIĞIM
TÜRK VARLIĞINA
ARMAGAN
OLSUN!

Olsun, olsun...
Ama, Arada bir,
"Siz de bilirsiniz ki
yaşamaya da
dayum olmuyor,"
demek istiyorum öğretmenim

Neden dersiniz?
KONUŞANDIRILMAK
VE
KONUŞULAN-DIRILMAK
diil,
KONUŞMAK İSTİYORUM
ÖĞRETMENİM!

